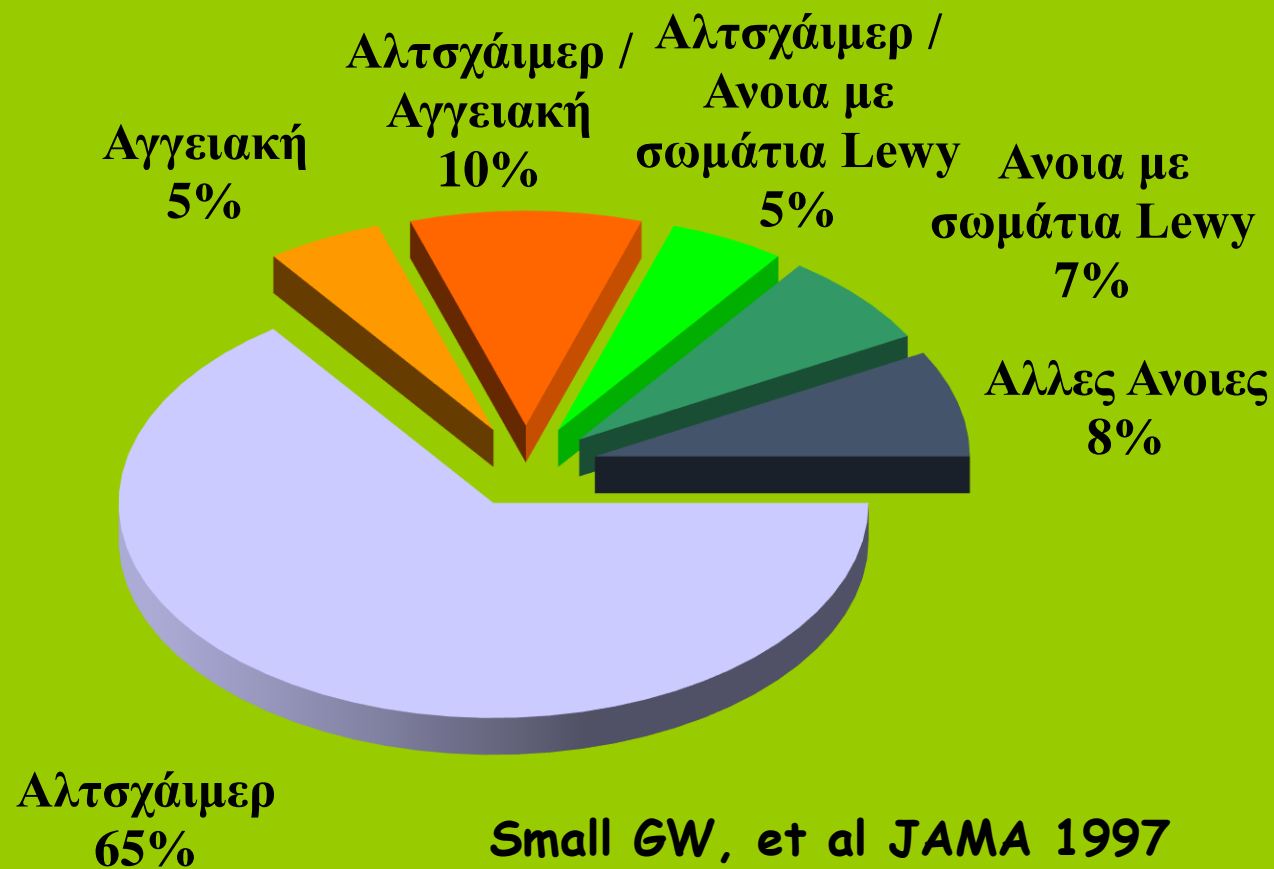

Άνοιξες – Άλλα είδη

Αγγελική Τσάπανου

ΕΚΠΑ, 2024

Άλλα είδη άνοιας

Small GW, et al JAMA 1997
Morris JC. Clin Geriatri Med 1994

Αγγειακή Ανοια

- **Κριτήρια:**

- Ανοια
- Ενδείξεις εγκεφαλικών αγγειακών βλαβών από το ιστορικό, την εξέταση ή την απεικόνιση
- Αιτιώδης σχέση ανάμεσα στην αγγειακή βλάβη και την άνοια
 - **Χρονική** συσχέτιση (3 μήνες)
 - Σταδιακή – βήμα/βήμα – **κλιμακωτή** χειροτέρευση νοητικών λειτουργιών σχετιζόμενη με αγγειακά συμβάντα
 - **Απεικόνιση** βλαβών σε περιοχές σημαντικές για ανώτερες νοητικές λειτουργίες

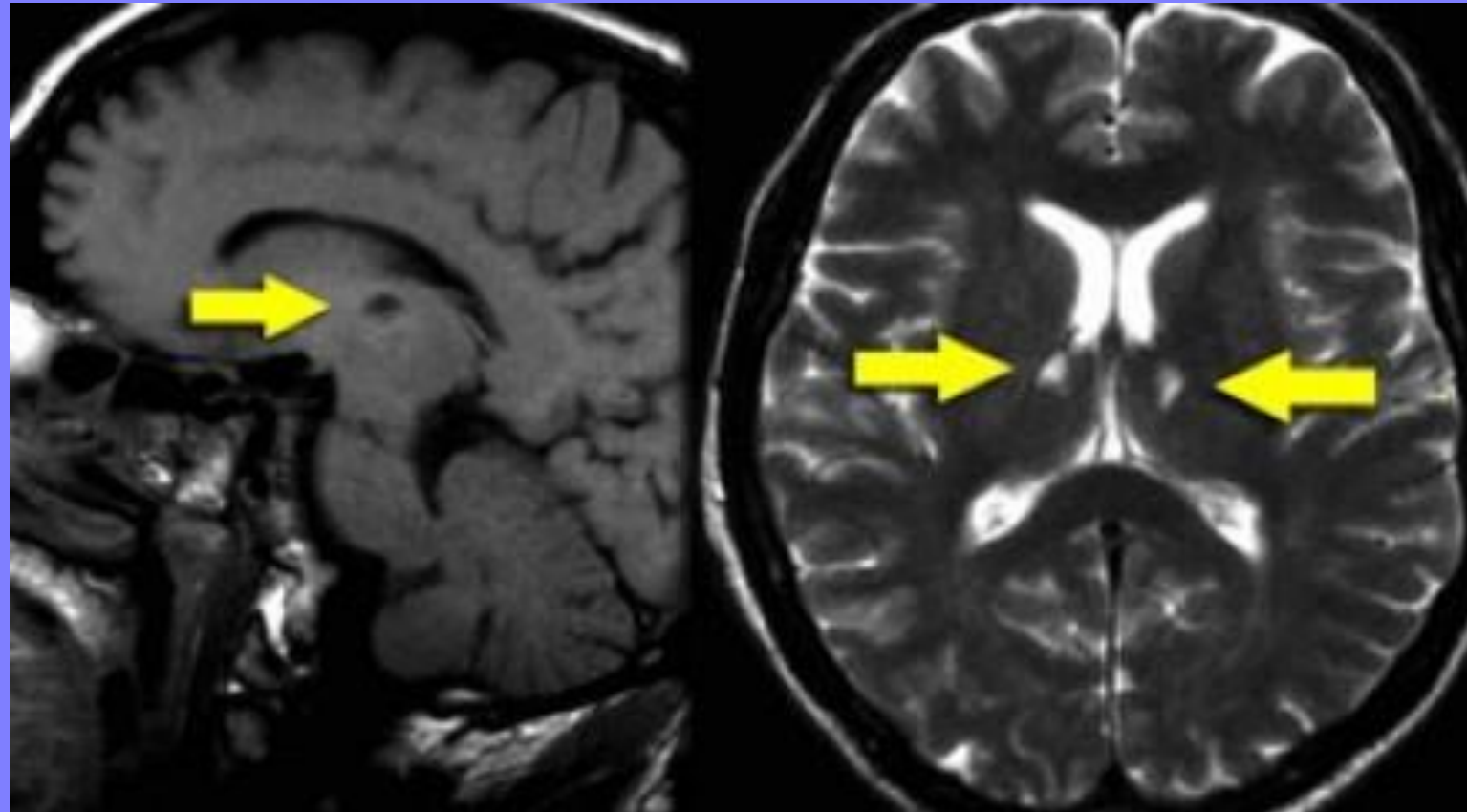
Αγγειακή Ανοια

- Παράγοντες κινδύνου:
 - Ηλικία
 - Υπέρταση
 - Διαβήτης
 - Κάπνισμα
 - Δυσλιπιδαιμία
 - Κολπική μαρμαρυγή
 - Παχυσαρκία
 - Γενετικοί παράγοντες (CADASIL)

Strategic Infarct. The medial nuclei of the thalamus play an important role in memory and learning. A large unilateral infarction or bilateral infarctions in this region can cause dementia.

[obtained from <http://www.radiologyassistant.nl/en/p43dbf6d16f98d/dementia-role-of-mri.html#i45e189f04d080>]

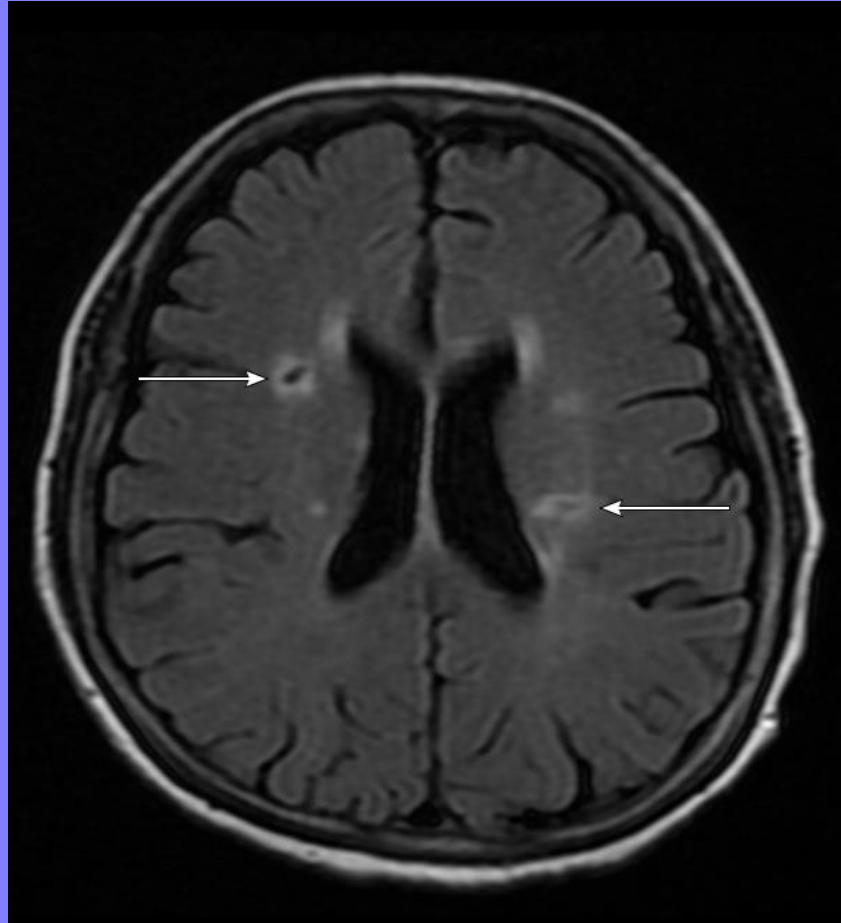
Στρατηγικά
έμφρακτα

Small vessel disease. Axial FLAIR MRI scan demonstrating lacunar infarcts (arrows).

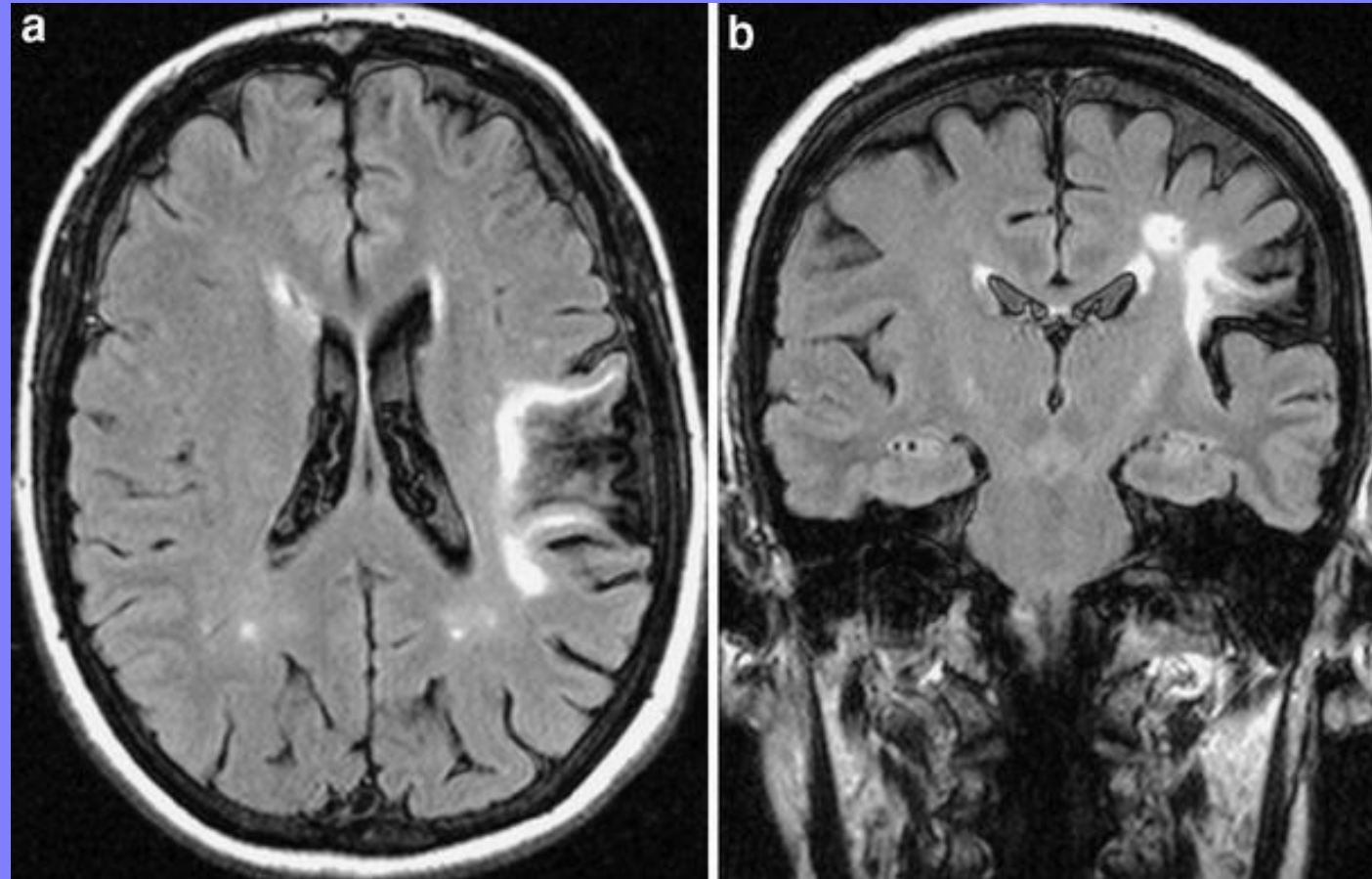
Lacunae are defined radiologically as round or ovoid, subcortical, fluid-filled cavities (signal similar to cerebrospinal fluid) of between 3 and approximately 15 mm in diameter. FLAIR: fluid-attenuated inversion recovery. [obtained from https://www.uptodate.com/contents/image?imageKey=NEURO%2F119394&topicKey=NEURO%2F5085&search=vascular%20dementia&source=outline_link&selectedTitle=1~54]

Νόσος
μικρών
αγγείων

Large vessel infarct. Angular gyrus infarct in a 63-year-old woman with cognitive impairment. **a** Axial and **b** coronal FLAIR MR images show infarct in the left dominant angular gyrus. There are also periventricular and deep white matter hyperintensities (obtained from Guerhazi et al. *Neuroradiology*. 2007 Jan;49(1):1-22.)

Νόσος
μεγάλων
αγγείων

Αγγειακή Ανοια

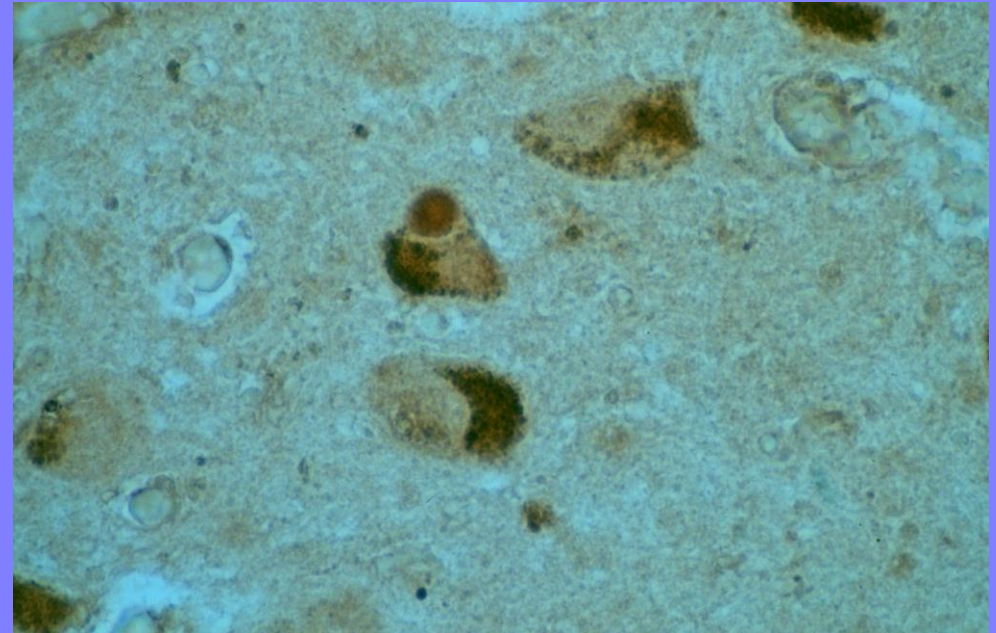
Πρόγνωση

- Ποικίλλει – ανάλογα με το εάν επιπρόσθετα ΑΕΕ ή όχι

Άλλα είδη Άνοιας
Άνοια με σωμάτια Lewy
Dementia with Lewy Bodies (DLB)
Παρκινσονική Άνοια

Παθολογοανατομία

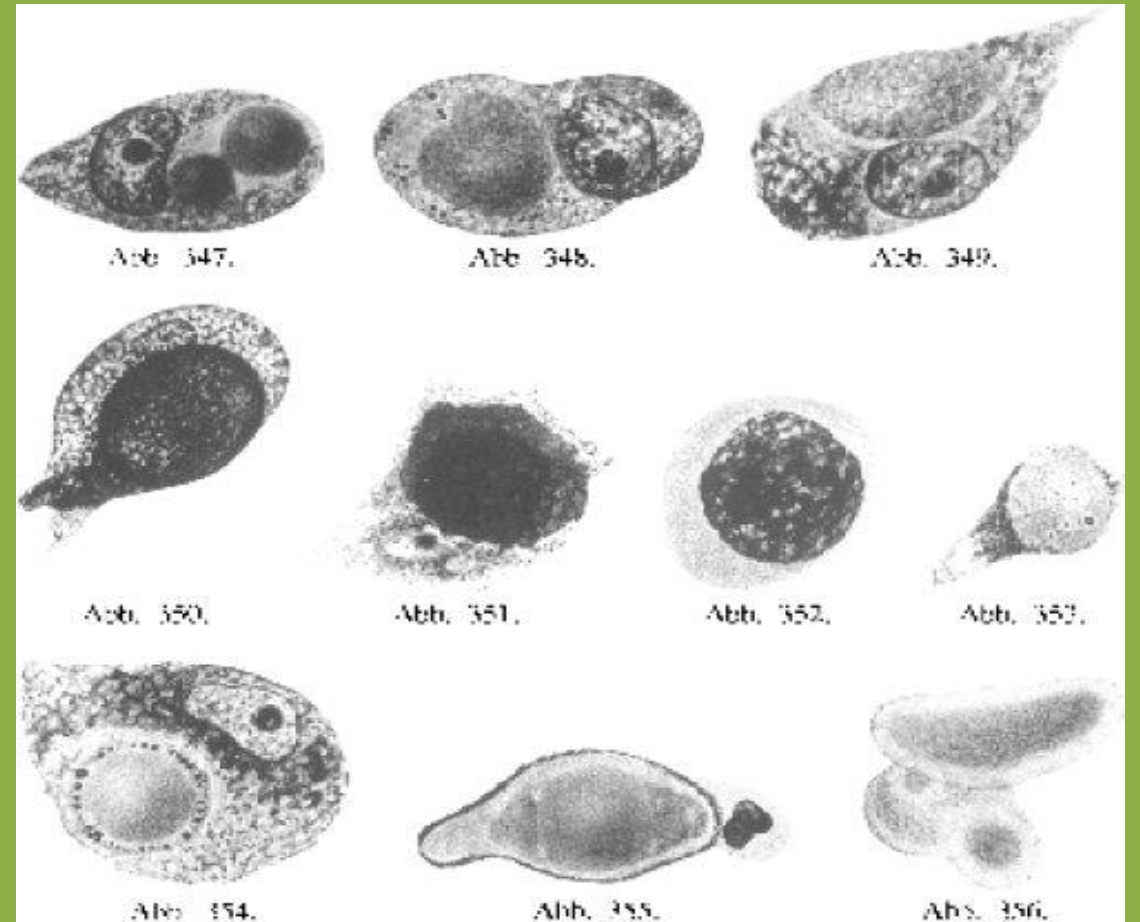
Μέλαινα ουσία Σωματία Lewy

Photograph of
Freidrich Heinrich
Lewy as a surgeon
major in Turkey
during World War I.

- ❑ 1885 Βερολίνο – 1950 Haverfort Pennsylvania
- ❑ Σπουδές Βερολίνο και Ζυρίχη
- ❑ Εργάστηκε στο Μόναχο με Alzheimer την ίδια χρονική περίοδο που ήταν εκεί και οι Creutzfeldt και Jakob
- ❑ Βερολίνο έως 1833
- ❑ Εφυγε απο Ναζιστική Γερμανία στη Βρετανία (1933) και εν συνεχεία στις ΗΠΑ (1934)

Drawings of the Lewy bodies
[Lewy et al., 1923]

Movement Disorders

[Volume 25, Issue 12](https://doi.org/10.1002/mds.22956), pages 1765-1773, 28 JUL 2010 DOI: 10.1002/mds.22956
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/mds.22956/full#fig1>

LEWY BODY DEMENTIA SPECTRUM

Ανοια με σωμάτια Lewy

- 2^η σε συχνότητα άνοια – 12-30% των ανοιών
- Βασικά κριτήρια (άνοια + ...):
 - Εξωπυραμιδικά – **Παρκινσονισμός** (συμμετρική δυσκαμψία, βραδυκινησία, ασυνήθης ο τρόμος ηρεμίας)
 - Επαναλαμβανόμενες, λεπτομερείς, ζωντανές οπικές **ψευδαισθήσεις** (άνθρωποι, ζώα, κλπ)
 - **Διακυμάνσεις** νοητικές με σκαμπανευάσματα προσοχής και εγρήγορσης

Πιθανή: Άνοια + τουλάχιστον 2 βασικά κριτήρια

Ενδεχόμενη: Άνοια + τουλάχιστον 1 βασικό κριτήριο

Ανοια με σωμάτια Lewy

- Επιπλέον συνηγορούντα (υποδηλωτικά) κριτήρια:
 - Διαταραχές του **αυτόνομου** (κυρίως αρτηριακής πίεσης, καρδιακού ρυθμού, λιποθυμίες, συγκοπτικά επεισόδια αλλά και δυσκοιλιότητα)
 - Ευαισθησία στα **νευροληπτικά**
 - Διαταραχή συμπεριφοράς τύπου ύπνου REM / REM sleep behavior disorder (**RBD**)

Παρκινσονική Ανοια

- Εναρξη των νοητικών προβλημάτων όχι νωρίτερα από 1 έτος από την έναρξη των κινητικών (παρκινσονικών) συμπτωμάτων.
- Παθολογοανατομική επικάλυψη
- Προγνωστικές ομοιότητες
- Θεραπευτικές ομοιότητες
 - Rivastigmine (επίσημη ένδειξη)
 - Άλλοι Αναστολείς και Μεμαντίνη (εμπειρικά)

Ανοια με σωματία Lewy

Πρόγνωση

- Παρόμοια με Ανοια τύπου Αλτσχάιμερ
 - 6-9 έτη

Άλλα είδη Άνοιας
Μετωποκροταφική Άνοια
Frontotemporal Dementia (FTD)
[παλαιά Νόσος Pick]

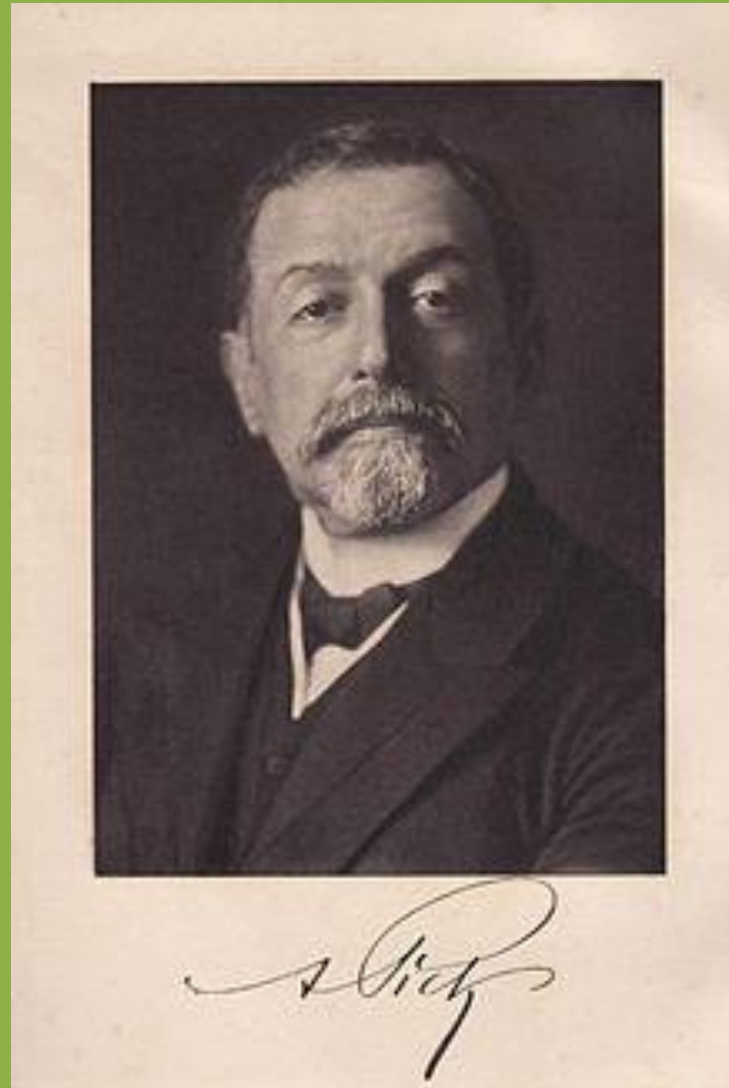
☐ 1851 Τσεχία – 1924

Πράγα

☐ Σπουδές Βερολίνο

☐ Εργάστηκε στο άσυλο του Wehnen (Γερμανία) και ήταν διευθυντής της σχολής

Νευροπαθολογοανατομίας της Πράγας

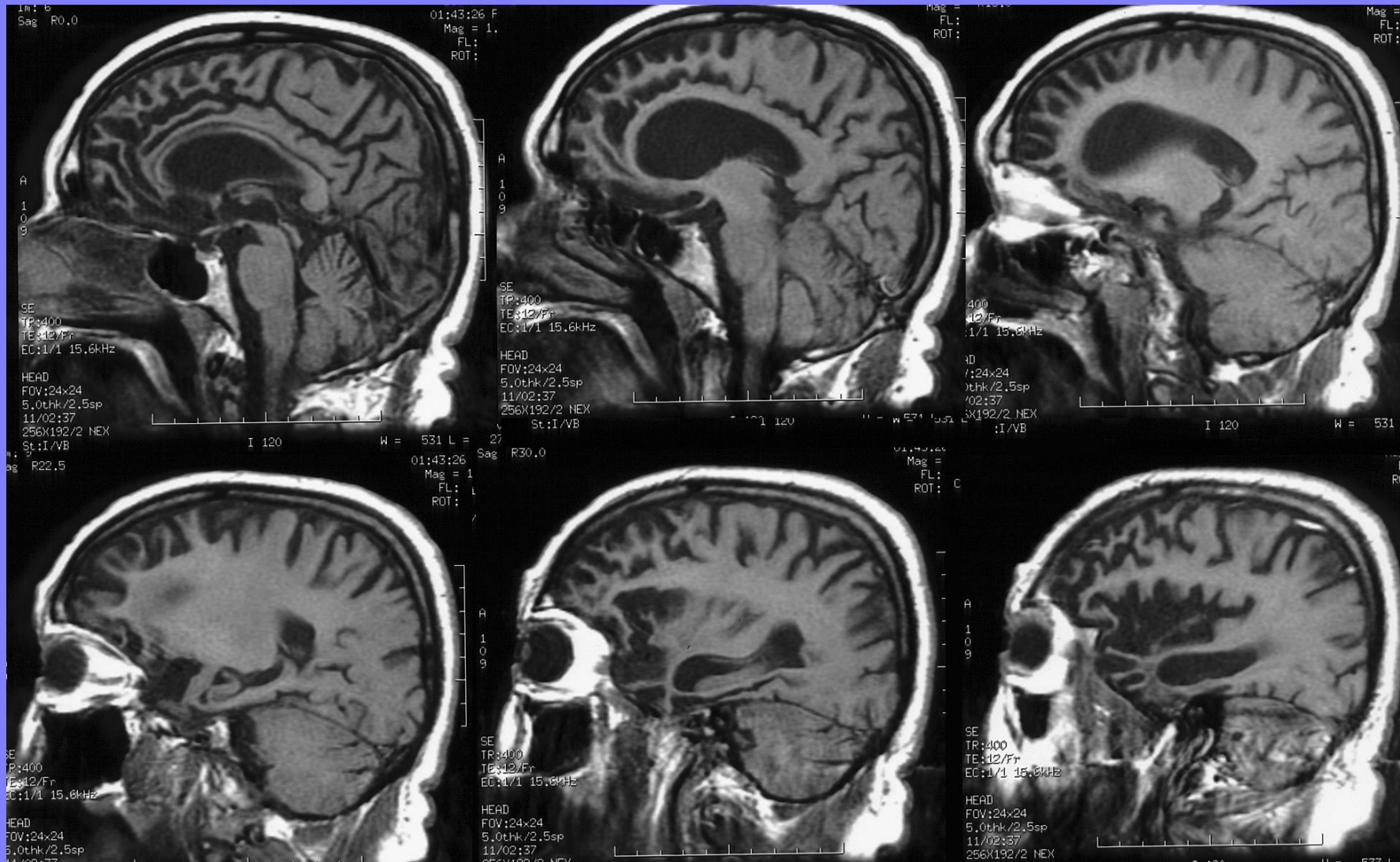
Μεταξύ 1892-1904 δημοσίευσε ανοϊκά περιστατικά με διαταραχές λόγου και προσωπικότητας και σοβαρή περικεχαρακωμένη ατροφία (με απότομη μετάβαση παθολογοανατομικά ανάμεσα στις υγιείς και ατροφικές περιοχές) μετωπιαίου και κροταφικού λοβού

Μετωποκροταφική Άνοια

Άνοια και Νόση: Πρόληψη, Διάγνωση και Αντιμετώπιση

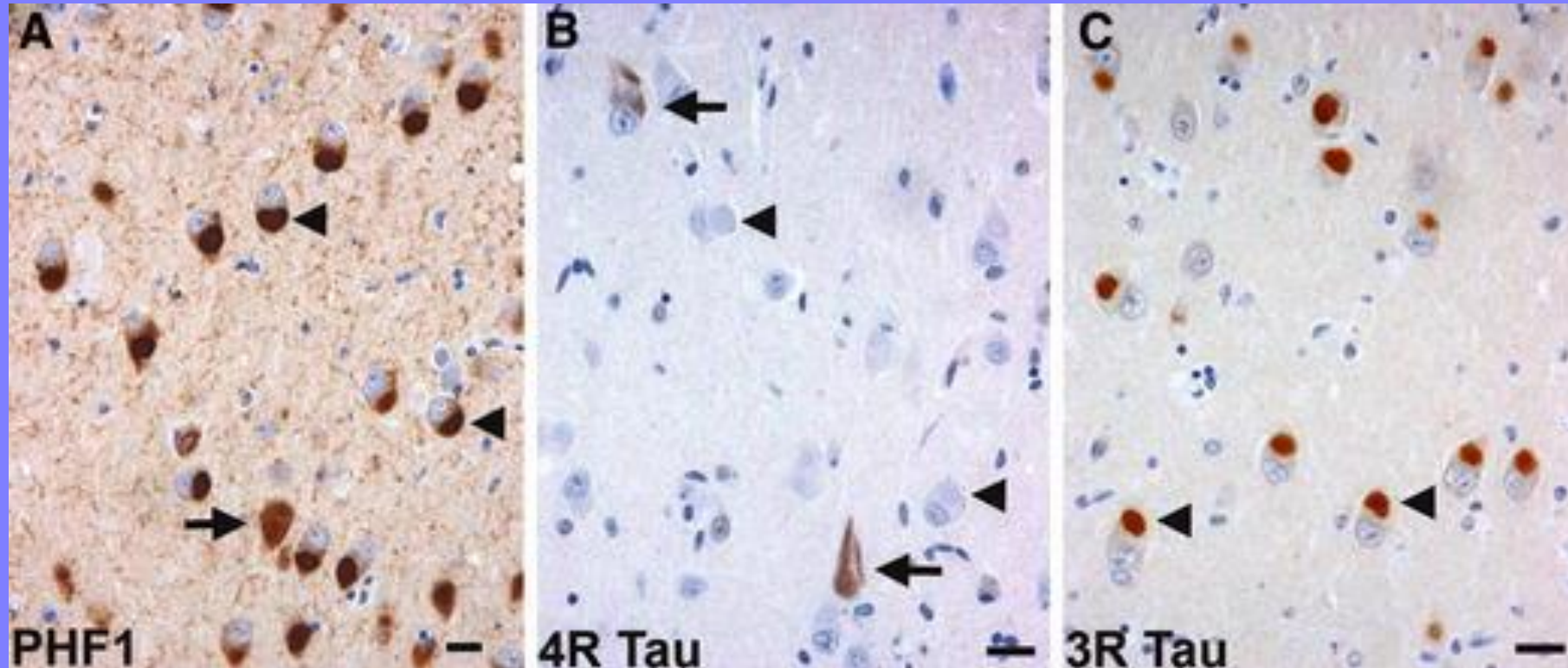
Μετωποκροταφική Ανοια

Άνοια και Νόση: Πρόληψη, Διάγνωση και Αντιμετώπιση

Μετωποκροταφική Άνοια - τ πρωτεϊνοπάθεια

Pick bodies (*arrowheads*) and a neurofibrillary tangle (*arrow*) in the subiculum (a) are immunolabeled by anti-phosphorylated tau antibodies (*PHF1* immunohistochemistry). Pick bodies are not immunolabeled with anti-4R tau antibodies (*arrowheads*), while neurofibrillary tangles are immunolabeled (*arrows*) (b). Anti-3R tau antibodies clearly label Pick bodies (*arrowheads*) (c). **b** 4R tau (ET3) and **c** 3R tau (RD3) immunohistochemistry.

Μετωποκροταφική Ανοια

- Κυρίως 2 παθολογοανατομικές αιτίες
- **T πρωτεινοπάθειες (~50%)**
 - τ όχι στους νευρώνες, αλλά στη γλοία
- **TDP-43 (~50%)**

Μετωποκροταφική Άνοια

- Συμπεριφορική
- Πρωτοπαθής Προϊούσα Αφασία
 - Προοδευτική Μη Ρέουσα Αφασία
 - Σημασιολογική Άνοια

Μετωποκροταφική Άνοια

- Συμπεριφορική
 - Σαν κατάθλιψη:
 - Απάθεια, αβουλία, ελλειψη ενδιαφέροντος, κοινωνική απόσυρση,
 - Σα μανία:
 - Άρση αναστολών, μη σεβασμός κοινωνικών κανόνων, παρορμητικότητα, υπερσεξουαλικότητα κλπ.
 - Σαν ιδεοψυχαναγκαστική:
 - Στερεότυπη, ακαμπτη, ψυχαναγκαστική συμπεριφορά, τελετουργίες, κωλύματα
 - Αλλαγή προηγούμενων συνηθειών – προτιμήσεων (μουσική, πολιτικά, αθλητισμός)

Μετωποκροταφική Άνοια

- Πρωτοπαθής Προϊούσα Αφασία
 - Προϊούσα μη ρέουσα αφασία
 - Δυσκολία **έκφρασης** λόγου – φυσιολογική κατανόηση
 - Μη ρέων λόγος
 - Λογοπενία
 - Σημασιολογική άνοια
 - Ρέων λόγος – δυσκολία κατανόησης
 - Απώλεια **νοήματος λέξεων**

Μετωποκροταφική Άνοια

- Ελλείμματα μνήμης (αλλά όχι τόσο έντονα όσο στην άνοια τύπου Άλτσχάιμερ)
- Ελλείμματα ικανοτήτων οργάνωσης, σχεδιασμού, ευελιξίας - δυσεπιτελικότητα
- Διατήρηση οπτικοχωρικών ικανοτήτων – προσανατολισμού
- Ηλικία έναρξης 50-60 - ~ μιά δεκαετία νωρίτερα από την άνοια τύπου Άλτσχάιμερ

Μετωποκροταφική Ανοια

Πρόγνωση

- Ρυθμοί εξέλιξης παρόμοιοι με Ανοια τύπου Αλτσχάιμερ
 - 6-9 ετη
- Σε ~10% συνυπάρχει νόσος κινητικού νευρώνα – χειρότερη πρόγνωση
 - ~3 έτη

Άλλα είδη Άνοιας

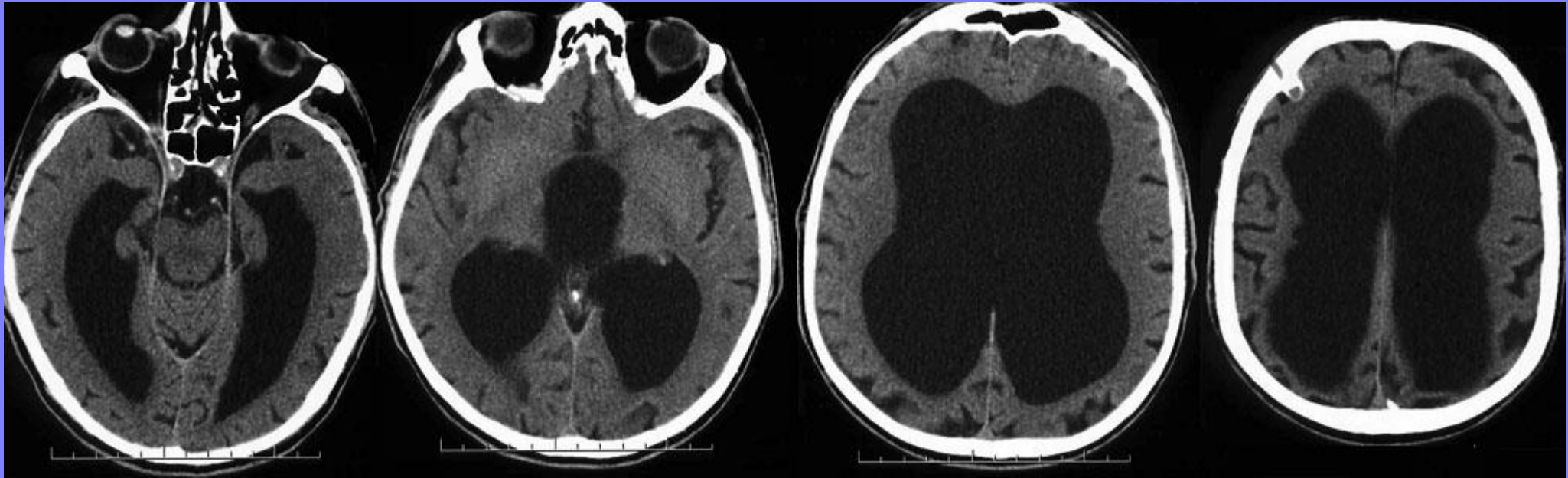
Υδροκέφαλος φυσιολογικής πίεσης

Normal Pressure Hydrocephalus (NPH)

Υδροκέφαλος φυσιολογικής πίεσης

- **Άνοια : «υποφλοιώδης»**
 - Διαταραχή συγκέντρωσης - προσοχής.
 - Ψυχοκινητική επιβράδυνση.
 - Εκτελεστική - επιτελική δυσλειτουργία (οργανωση, σχεδιασμός, έναρξη, ευελιξία, αφηρημένη σκέψη κλπ)
 - Προβληματική ελεύθερη ανάκληση, αλλά καλύτερη αναγνώριση
- **Διαταραχές Βάδισης**
 - μικρα, αργά, συρτά βήματα, παγώματα, «απρακτικό» **«μαγνητικό»**
- **Διαταραχές Ουροποιητικού**
 - Συχνουρία, Ακράτεια [**αρχικά στάδια** νόσου]

Υδροκέφαλος φυσιολογικής πίεσης

Άλλα είδη Άνοιας
Πριονοπάθειες
Νόσος Creutzfeldt-Jakob

Νόσος Creutzfeldt-Jakob

- Άνοια
- Κινητικά προβλήματα
 - Μυοκλονίες
 - Επιληπτικές κρίσεις
 - Αταξία
 - Νόσος κινητικού νευρώνα

Νόσος Creutzfeldt-Jakob

Πρόγνωση

- Πορεία:
 - Ταχέως εξελισσόμενη
 - Κινητικά και νοητικά
 - Θάνατος σε 6 μήνες – 1 έτος

Περισσότερες πληροφορίες...

- <https://alz.cce.uoa.gr/course-presentation/>

